

oefende te Gouda. Spr. behandelde op geestige wijze de pharmaceutische aspecten van dit familieonderzoek en plaatste deze in de geschiedenis van de pharmacie van Gouda. Slechts hieraan ontlene dergelijke gegevens hun historische waarde.

Besloten werd de volgende vergadering te Brugge te houden op 12 September a.s. met eraan verbonden een bezoek aan het Museum Bruithuse en het St. Jans Hospitaal. Getracht zal worden een vergadering in Luxemburg te houden om de collega's van het Groot-hertogdom tot meerdere activiteit aan te sporen. (*Wittop Koning*)

J. H. A. E. Cornips. Een provinciale school voor Apothekers te Maastricht. Aangeboden door de Fa. P. Hahmes te Maastricht aan de KNMP. Maastricht 1953.

Toen ik destijds in het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde de geschiedenis van de klinische school te Hoorn beschreef, sprak ik de hoop uit binnenkort de geschiedenis van de enige nog onbeschreven klinische school, namelijk die van Maastricht, te kunnen laten volgen. Inmiddels heeft de heer Cornips deze studie ter hand genomen. De school werd opgericht in 1825 en beperkte zich tot de opleiding van apothekers en vroedvrouwen. Lector in de artsenebereikdkunde waren achtereenvolgens M. Martens, L. J. Dumoulin (van 1836 tot 1861) en Verver. In de eerste jaren was de school een succes, na 1830 heeft zij echter een kwijnend bestaan gehad, in 1850 officieel opgeheven is zij particulier nog tot 1865 voortgezet.

In 1850 werd vermeld dat sedert de oprichting 73 leerlingen van deze school, apothekersexamen afgelegd hadden.

(*D. A. Wittop Koning*)

Richard Assmus, Notenneft für das Deutsche Apothekerhaus, Zeitraff - Verlag, Hamburg - Harburg (1953), 16 bldz.

De „Apotheker en de Muziek” is een gebied van de pharmaceutische folklore, dat tot voor korte tijd veronachtzaamd is geworden. Eerst onlangs is hierin verandering ten goede gekomen en hiervoor belangstelling gewekt. In 1951 verscheen in de *Revue d'Histoire de la Pharmacie* een door E. H. Guirard uit Toulouse ingezonden verzoek om inlichtingen over apothekers, die muziek hebben gecomponeerd, alsmede over liederen, opera's en operettes, waarin de apotheker en de apotheek deel van tekst of handeling uitmaken. Het eerste antwoord, ingezonden door collega Collard uit Straatsburg, noemde de feestmars „Nos Jungit Pharmacia”, door een militaire kapel op 20 September 1913 gespeeld tijdens het Internationale Pharmaceutische Congres te Scheveningen, speciaal voor

die gelegenheid gecomponeerd en voor zover bekend, het enige Nederlandse pharmaceutische muziekstuk. Collega Collard had tot 1939 een gedrukt exemplaar ervan gehad, maar toen hij dit na de oorlog niet meer terug kon vinden, was hij er in geslaagd het manuscript te verkrijgen. Dezerzijds wordt gepoogd dit naar Nederland te doen verhuizen of tenminste een fotocopie er van, zodat de melodie (Opus 215 van Jan Works) aan de vergetelheid worde ontrukkt. Verdere antwoorden op de vraag in de *Revue* gaven de indruk, dat er op dit gebied niet zo heel veel bekend is.

In het zojuist verschenen nummer 4 (Januari 1953) van het Bulletin van de Kring voor de Geschiedenis van de Pharmacie in Benelux noemt collega I. Etienne uit Verviers nog een aantal werken, terwijl collega Richard Assmus op het Congres in Harburg in 1949 naar aanleiding van de uitvoering van een deel van de opera „Die Apotheke” van Chr. G. Neefe besprak hetgeen in het Duitse taalgebied bekend was. Etienne stelde in zijn publicatie de vraag, of het niet van belang zou zijn de partituren bijeen te brengen en die ter gelegenheid van pharmaceutische congressen etc. te doen uitvoeren. Assmus wil trachten deze muziek nog meer levend te houden door het samenstellen van dit muziekboekje. Het bevat gedeelten uit de opera „Die Apotheke” van Chr. G. Neefe, de opera „Doktor und Apotheker” van Ditter von Dittersdorf, de opera „Der Apotheker” van Joseph Haydn en de komische opera „Die Hochzeit des Jobs” van Joseph Haas. Verder „Der Apotheker als Nebenbuhler” van Carl Loewe en een drietal door apothekers gecomponeerde liederen: Käferlied en Dorette van K. Jung en Tränen van Edzard Foken.

(P. H. Brans)

A. E. Leuftink, De Geneeskunde bij 's Lands Oorlogsvloot in de 17e eeuw, Proefschrift Groningen 1952, 135 blz.

Ook voor de pharmaceutische historieschrijver bevat deze keurig uitgevoerde dissertatie belangwekkende gegevens. Het begint al op blz. 15 waar sprake is van een „apotheker Janz”, die blijkens een in het Rijksarchief gevonden rekening, leveranties zou hebben gedaan ten behoeve van de schepen, die in 1533 werden uitgerust tegen de „rebelln van Lubeck”. Er was in die jaren van een geregelde zeemacht nog geen sprake en naar behoefte vorderde men koopvaarders en stelde die samen tot een vloot voor een bepaalde expeditie, zoals in dit geval. Eerst later werd uit de kleine vloten van de watergeuzen en de havensteden een oorlogsvloot samengesteld en het toezicht erover opgedragen aan de vijf Admiraliteiten - van Amsterdam, de Maze, Zeeland, het Noorderkwartier en Friesland -. Deze hadden opdracht toe te zien op het onderhoud en de verzorging van schepen en manschappen. Ten behoeve van de werkzaamheden van de op de schepen dienstdoende chirurgyns werden, evenals bij de Oost-Indische Compagnie medicijnkisten